

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az Albrechtné dr.Fejes Ibolya ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Pozderka Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 19.P.105.963/2006. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Bíróság 41.Pf.636.880/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 54. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 163.100 (Egyszázhatvanháromezer-egyszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes 2002. június 29-én a férje által vezetett személygépkocsi utasaként csigolyatöréssel járó maradandó fogyatékossgot okozó súlyos közúti balesetet szenvedett. Az alperessel 2005. február 2-án egyezsége kötött, amelynek alapján az alperes a balesetből eredő mindennemű kárigénye teljes és végleges kielégítéseként 525.640 forintot kifizetett.

A felperes módosított keresetében az egyezés érvénytelenségének megállapítását és az alperes 7.694.240 forint kártérítés megfizetésére való kötelezését kérte.

Az alperes az érvényes egyezésre tekintettel a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek által 2005. február 2-án megkötött egyezés a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése értelmében semmis. Az alperes ugyanis megsértette a Ptk. 205. §-ának (4) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét, a felperes pedig a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére határidő nélkül hivatkozhatott. Kötelezte az alperest - az egyezés alapján való teljesítés elszámolásával - 7.686.590 forint és ennek eltérő időpontoktól járó, eltérő mértékű késedelmi kamata és 2010. július 1-jétől véghatáridő nélkül havi 73.170 forint járadék

megfizetésére. Rendelkezett a perköltségről és az illeték térítéséről, míg a megítélten felüli részében a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét 6.819.590 forintra leszállította. Mérsékelte a perköltség, valamint a térítendő illeték összegét is. Az egyezség semmisségének megállapítását tartalmazó elsőfokú ítéleti rendelkezést helytállónak tartotta, és rámutatott arra, hogy a felperes helyesen fejtette ki a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdésében, a 240. §-ának (3) bekezdésében, a 200. §-ának, a 234. §-ának (1) bekezdésében, a 4. §-a (1) bekezdésében és a 205. §-a (4) bekezdésében foglaltak felhívásával, hogy az alperesnek a személyesen eljáró, laikus károsulttal való egyezségkötése során őt olyan helyzetbe kellett hoznia, hogy a jogait teljes körűen megismerhesse. Tájékoztatnia kellett az előterjeszthető vagyoni és nem vagyoni kárigényekről. Ennek hiányában a felperes de facto és de iure is alkalmatlan volt az egyezség megkötésére, mert kellő tájékoztatás hiányában nem egyenrangú felek tárgyalásáról volt szó. Ezt jelzi az alperes által az egyezség alapján vállalt és kifizetett összeg, valamint az elsőfokú ítélettel megítélt kártérítési összeg nagyságrendi különbsége is. A fellebbezéssel érintett egyes kártételek kapcsán a másodfokú bíróság kifejtette, hogy az otthoni ápolás, gondozás, háztartási kisegítő, erőmegfeszítési járadék és a nem vagyoni kártérítés tekintetében az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján helyesen döntött, a figyelmességi csomag összegét azonban a kórházi tartózkodás idejére tekintettel leszállította, a gyógyszer-gyógyászati segédeszköz iránti kárigény körében pedig a nyilvánvaló elírást észlelve a kártérítés összegét a különbözettel leszállította.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és a kereset elutasítása iránt az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az egyezség semmisségének alátámasztásául felhozott jogszabályokat, mert az alperesnek, de egyik szerződő félnek sincs olyan kötelezettsége, hogy a másik felet a jogszabályokban foglaltakról tájékoztassa. A kárigény összeállítása nem az alperes, hanem a felperes joga és lehetősége, erről tájékoztatást nem kellett adnia. A felperesnek pontosan tudnia kellett, hogy milyen károkat és milyen összegben szenvedett el, így megfelelő információk alapján dönthetett arról, hogy az alperes által felajánlott egyezséget elfogadja-e.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak az alperes felülvizsgálatával támadott részében és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból

jogsabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes helytállási kötelezettsége a biztosítottja által okozott kárért a gépjármű üzemeltartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 171/2000. (X.13.) Korm. rendelet (R.) 7. §-a alapján nem volt vitás. A biztosító és a károsult felperes a károkozás folytán közöttük keletkezett kötelmi viszonyt egyezséggel rendezhették. Az általuk 2005. február 2-án megkötött egyezés olyan polgári jogi megállapodás, amely kárkötelemből eredő helyzet rendezésére jött létre, és amelyre a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdése értelmében a szerződésekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A felperes ennek a megállapodásnak az érvénytelenségét állította a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott semmisségre hivatkozással, amelynek a körében az alperes tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének [Ptk. 205. § (3) bekezdés, 4. § (1) és (4) bekezdés] megsértésére, valamint a szerződés jó erkölcsbe ütköző voltára hivatkozott. Az elsőfokú bíróság - de lényegében a másodfokú bíróság is - a Ptk. 200. §-a (2) bekezdésének a felhívásával vizsgálta a szerződés érvényességét, és a Ptk. 205. §-ának (4) bekezdése szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megsértését tartotta olyan oknak, amely a semmisség megállapításához vezetett.

A Ptk. 4. §-ának (1) bekezdésében alapelvi szinten megfogalmazott, a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megfelelő, kölcsönös együttműködési kötelezettség a szerződés megkötése során a Ptk. 205. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott szabályban jelenik meg, és ír elő a szerződő felek számára kötelezettséget. Ennek a megsértése különféle jogkövetkezmények alkalmazására adhat alapot, de nem alapozza meg a szerződés semmisségét.

A Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése a jogszabályba ütköző - a kivételtől eltekintve -, a jogszabály megkerülésével kötött, és a nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköző szerződés semmisségét határozza meg. E semmisségi okok közül a jóhiszeműség és a tisztesség követelménye az, amely az alapelvből levezetve adja a vagyoni kapcsolatok etikai normarendszerét. Ezt a normarendszert elsősorban a társadalom közfelfogása alakítja, és a szerződési jogban a bírói gyakorlat tölti ki tartalommal. Az érvénytelenség akkor állapítható meg, ha a szerződésben vállaltak konkrét jogszabályi rendelkezést nem sértenek ugyan, de a közfelfogásban - a benne tükröződő erkölcsi normák megsértése miatt - nyilvánvalóan súlyos megütközést váltanak ki. Az adott esetben erről van szó.

A felperes - személyes előadásából kitűnően - oly mértékben tájékoztatlan volt a balesetből eredő kárigényét illetően, hogy a károkozó elleni büntető ítéletben a vádlottat pénzbüntetésre kötelező összeget tartotta a részére megtérítendő kárként, és az általa érvényesíthető kártérítés kérdésében érdemi tájékoztatást nem kapott az alperestől. Arra pedig az alperesnek tájékoztatnia

kellett volna a személyesen eljáró felperest, hogy az egészségkárosodásához képest milyen vagyoni és nem vagyoni károkat érvényesíthet. Nem elegendő az olyan tájékoztatás, amely csupán a személyesen, vagy a jogi képviselő útján való kárigény előterjesztésének a lehetőségét tartalmazza, különösen akkor, amikor a felperes egészségi állapota ismert. Az alperesnek nem a jogszabály tartalmáról kellett tájékoztatást adnia, hanem olyan helyzetbe kellett hoznia a felperest, amelynek alapján eldönthette: elfogadja-e a felajánlott összeget. Miután az egyezségben az alperes csupán 525.640 forint kártérítés fizetését vállalta, ez a felperesnek a balesettel okozati összefüggésben bekövetkezett, és a jogerős ítélet szerinti közel 7.000.000 forint kárához képest a társadalom közfelfogása szerinti megítélése egyértelműen és nyilvánvalóan súlyosan tisztességtelen. Ez az indoka annak, hogy az egyezség nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik és emiatt a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alapján semmis.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül hozott határozatával - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati illetéknek az állam részére való megtérítésére.

A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban megítélhető költsége nem volt.

Budapest, 2011. december 14.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő

HM